

Yayın Adı Zaman
Referans No 21276843
Renk Renkli

Yayın Tarihi 23.03.2013
Etki Olumlu
STxCM 481,00

Küpür Sayfa 1
Tiraj 1080230
Sayfa 19

19 KÜLTÜR-SANAT

23 MART 2013 CUMARTESİ ZAMAN

Piri Reis'in 2013 seyir defteri

JÜLDE GÜNGÖR

UNESCO'nun 2013'tü Piri Reis'in 1513 tarihli dünya haritasının 500. yılı an etmesinin ardından konuyla ilgili pek çok etkinlik düzenlenmeye başladı. Bunlardan ilki Topkapı Sarayı Müzesi'ndeki Piri Reis Haritası sergisiydi. Topkapı Sarayı Sıhhiye Hazinesi'nde kısa bir süre açık kalan sergide, Piri Reis'in 1513 tarihli dünya haritasının yanı sıra 1528-29 yıllarında hazırladığı ikinci haritası da ziyaretçilerle buluştu. Sergide ayrıca Piri Reis'in 1526'da Kanuni Sultan Süleyman'a sunduğu Kitab-ı Bahriyye'nin 1574'te hazırlanan ilk nesir sürümü de bulunuyordu. Bu orijinal sergi ne yazık ki çok kısa sürdü çünkü harita, parşömen malzemesi nedeniyle ısı, ısk ve neme karşı hassasiyet taşıyordu. Haritanın, yıl içinde Türk harita ve denizcilik tarihine ilgili oddi ve geniş kapsamlı başka sergilerde tekrar karşınıza çıkması bekleniyor.

Amma tabii ki Piri Reis etkinlikleri her kesim için. Kısa sürede hazırlanan ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Tophane-i Amire Kültür ve Sanat Merkezi'nde geçtiğimiz günlerde karşımıza çıkan Piri Reis ve 1513 Dünya Haritası: 500 Yılın Gizemi isimli sergi bunlardan biri. Sergi, Piri Reis öncesi dünyaya bakışı, Piri Reis'in haritasının bulunma hikayesini ve kopyalarını, haritaların geleneksel çini sanatına yansımaları ve Reis'in ünlü eseri Kitab-ı Bahriyye'nin seriyalarını sunuyor. Prof. Dr. Mustafa Kacar'ın dansını tanıttığı sergi için son tarih 31 Mayıs.

Serginin en faydalı tarafı Boyut Yayınları'nın hazırladığı Piri Reis 1513 Dünya Haritası isimli esere vesile olması. Piri Reis'in yaşamından kesitlerin yanı sıra hayatıyla ilgili bilinmeyenlere de yer veren eserde Mustafa Kacar, Svat Soucek, Doğan Uçar,

Piri Reis ve 1513 Dünya Haritası:
500 Yılın Gizemi isimli sergi
Mimar Sinan Güzel Sanatlar
Üniversitesi Tophane-i Amire
Kültür ve Sanat Merkezi'nde
Mayıs sonuna dek ziyaret
edilebilecek. Serginin en fay-
dalı tarafı Boyut Yayınları'nın
hazırladığı kitaplar.

Günsel Renda ve Cevat Ülkökal gibi araştırmacıların makaleleri yer alıyor. Boyut Yayınları'nı yaptığı bir diğer güzel iş ise Kitab-ı Bahriyye'nin İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde T.6605 numarasıyla kayıtlı nüshasının zenginleştirilmesi gerçeklik teknikleri kullanarak yeniden üretmesi. Kitaptaki haritaların görüntüdeki karşılıkları akıllı telefon ya da tabletler yardımıyla izlenebiliyor da ayrıca.

Etkinlikler harita sergileriyle sınırlı değil. Bilkent Kültür Girsimi (BKCG) üniversiteler arası tasarımı yarışmasının bu yılki temasını 500 yıllık Piri Reis Haritası olarak belirleyerek; KültürKocamece Belediyesi ise Piri Reis ve haritasından ilham alan bir hat, ebru, resim, tezhih, çini ve minyatür sergisi düzenleyerek zincire dâhil oluyor.

Tüm etkinliklerin ortak derdi ise Piri Reis'i

tanımak ve tanıtmak. Dünya haritacılık tarihine adını yazdıran Türk-Osmanlı Kaptan-ı Derya'sı Piri Reis, 1465-70 yılları arasında Gelibolu'da dünyaya geliyor. Amcası Kemal Reis'in gemisinde 15 yıl kadar görev yaptıktan sonra, 1495 yılında yine amcasıyla birlikte Osmanlı İmparatorluğu'nun hizmetine giriyor. 1511 yılında amcasının hayatını kaybetmesi üzerine iki yıl kadar bir süreyle Gelibolu'ya çekiliyor ve hem 1513 tarihli dünya haritasını çiziyor hem de şaheseri Kitab-ı Bahriyye üzerine çalışıyor. Bu yapıtı 1526 yılında, Sadrazam Damat İbrahim Paşa aracılığıyla Kanuni Sultan Süleyman'a sunuyor ve büyük saygı görüyor ama yine de 1554'te, bir sefer sonrasında kusurlu bulunarak idam edilmekten kurtuluyor.

Piri Reis'in ünlü haritası, 9 Kasım 1929'da Topkapı Sarayı'nda, sarayın müzeye dönüştürülmesi sırasında dönemin Milli Müze Müdürü Halil Ethem Eldem tarafından tesadüfen bulunuyor. Ehem Bey, Türk denizcilik konusunda uzman olan Alman bilim adamı Prof. Paul Kahle'den haritayı incelemesini rica ediyor ve haritanın Piri Reis'in ilk dünya haritası olduğu tesbit ediyor. Haritanın dünya capında tıne kavuşması ise Charles Haggood isimli bir profesörün 6 Temmuz 1960 tarihinde ABD Hava Kuvvetleri'nde görevli Albay Harold Öhlmeyer'den haritayla ilgili görüş istemesiyle oluyor. Albay Öhlmeyer'in görüşü dünya gündemine bomba gibi düşüyor. Çünkü Amerika'nın doğu ve Afrika'nın batı kıyılarına gösteren bu harita, Öhlmeyer'e göre Antarktika kıtasının buzullardan arındırılmış kara sahlini gösteriyor. Böylece 1513 tarihli Piri Reis Haritası dünya tarihinde üzerinde en çok konuşulan harita oluyor. Harita aynı zamanda Amerika kıtasını gerçeğe en yakın gösteren en eski çizim.

Söz saz İstanbul

"Söz Saz İstanbul" klasik Türk müziği topluluğu 13 Nisan Cumartesi günü Bakırköy Cem Karaca Kültür Merkezi'nde bir konser verecek. TRT İstanbul Radyosu tambur sanatçısı Hakan Talu tarafından kurulan Söz Saz İstanbul topluluğu bu konserini İstanbul'da bestekarların eserlerine ayırdı. Kaptanazade Ali Rıza Bey, Tamburi Cemil Bey, Hacı Arif Bey gibi isimlerin İstanbul müziği ile beraber anılan önemli bestekarların sözleri eserlerinin yanı sıra Nikolaki, Kemence Vasil gibi gayrimüslim bestecilerin saz eserleri de konserde seslendirilecek. Toplulukta Hakan Talu'nun yanında hepisi konservatuarda öğretim üyesi olan kanun, kemence, ud, viyolonsel sazlarını ırcı eden sanatçılar bulunuyor. Topluluğun solistleri ise altilimlerde ve diğer konserlerde olduğu gibi Gül Yazıcı ile Cigdem Yarkin. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sosyal ve Kültürel İşler Daire Başkanlığı Kültür Müdürlüğü destekleriyle gerçekleştirilen konser saat 20.00'de. Hal-ka açık ve giriş ücretsiz. **KÜLTÜR-SANAT**

Köprüde Buluşmalar'ın finalistleri açıklandı

32. İstanbul Film Festivali'nin Köprüde Buluşmalar Yapım Aşaması Atölyesi'ne katılmaya hak kazanan 5 film belli oldu. Bu yıl 8 kez düzenlenen proje kapsamında Türkiye'den post prodüksiyon aşamasındaki uzun metraj filmlere ve belgesellere açık olan Work in Progress/Yapım Aşaması Atölyesi'ne katılmaya hak kazanan filmler belli oldu. Uluslararası jüri tarafından 10-11 Nisan'da gerçekleştirilecek atölye sonucunda seçilecek post prodüksiyon aşamasındaki filmler, 10 bin dolar tutarında ödül ve "1000VOLT Post-Prodüksiyon Ödülü"nin sahibi olacak Atölye'ye "Kalınlar Sığınağı/Gold of Kalınlar (Mustafa Karay)", "Kor Korsanları/Snow Pines (Faruk Hacıhafozlu)", "Kusursuzlar/The Impeccables (Ramin Matin)", "Sesimi İzle/Watch My Soundtrack (Koray Ezgin)" ve "Sivas (Kaan Müjdecici)" katılacak. **KÜLTÜR-SANAT**

Davut Hoca anılıyor

Anadolu Platformu, Üsküdar Fikir Kütüphanesi ve Okur Kitaplığı, 5 Ocak 2013'te hayatını kaybeden Davut Özgül'ü anma programı düzenliyor. Bağlarbaşı Kültür Merkezi'nde yarın saat 14.00'te düzenlenecek anma toplantısının konuşmacıları Ahmet Turan Akın, Döğene Cündoğlu, Hüseyin Beshi, İbrahim Paşalı, Kamil Büyüker, Ömer Lelesiz, Ramazan Kaya, Turgay Akdemir ve Ümit Meric. Resme ve edebiyata olan ilgisıyla çevresinde "entelektüel inam" olarak tanınan Özgül, "Bir İnsan Birkatırım" isimli anı kitabını kaleme almıştı. **KÜLTÜR-SANAT**

Afrika edebiyatı 'babasını' kaybetti

Nijeryalı yazar Chinua Achebe, 82 yaşında Boston'da hayatını kaybetti. Penguin Yayınevi sözcüsü Mari Yamazaki, Achebe'nin, ABD'nin Massachusetts eyaletinde hastanede öldüğünü açıkladı. Achebe'nin, ostitli rahatsızlıklar nedeniyle bir süredir hastanede tedavi görüyordu. Modern Afrika edebiyatının babası olarak tanınan Achebe, 1991'dan bu yana ABD'de yaşıyordu. Afrika'daki sınırdışı faaliyetlerine dair kaleme aldığı, 1958'de yayımlanan Things Fall Apart (Aparcalanma) adlı romanı 50 farklı dile çevirdi. Igbo savaşçı Okonkwo ve kolonyal dönemi anlatığı Achebe'nin en ünlü eseri olan "Aparcalanma", dünyada 10 milyon kopya sattı ve 50 dile çevrildi. Achebe, 2007 yılında Man Booker uluslararası ödülünü kazanmıştı. **LAGOS AA**

'Zaman Avcıları' Pendik'te

Pendik'teki Mehmet Akif Ersoy Sanat Merkezi, Prof. Dr. Ali Küpelioğlu'nun fotoğraf makinesi koleksiyonuna ev sahipliği yapıyor. "Zaman Avcıları- Fski Fotoğraf Makineleri Sergisi"nde Küpelioğlu'nun 1968 yılından bu yana fotoğraf makinele ilgili oluşturduğu 2 bin parçalı koleksiyonunda, ki eserlerin en önemli yanı yalıyor. Açılış gününde Pendik Belediyesi'ndeki Sanat Merkezi'nde gerçekleştirilen sergi 31 Mart'a kadar görülebilir. (www.pendik.bel.tr) **KÜLTÜR-SANAT**

1929 yılında, Topkapı Sarayı'nda, Piri Reis'in 1528'de çizdiği ikinci dünya haritasının altıda birini oluşturan Abdanklı koyuları ve Güney Amerika kıtasının kıvrım parçası bulundu. Haritanın Eski Dünya'nı kapsayan asıl büyük parçası ise ne yazık ki hâlâ kayıp.

'Aileden tiyatrocu'lar sahnede

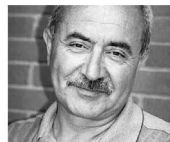
27 Mart Dünya Tiyatrolar Günü, Beşiktaş Belediyesi'nin düzenlediği "Ustalara Saygı" toplantılar kapsamında gerçekleştirilecek özel bir etkinlikte kutlanacak. Faruk Süyün tarafından hazırlanan gecede, tiyatromuzun kaybettirilmiş büyük ustaları, kendileri gibi tiyatrocu olan aile üyeleri anlatacak. Tiyatromuzda hem bugünkü önemli isimleriyle, hem de dünyanın ustalarıyla özel bir buluşma niteliği taşıyan "Aileden Tiyatrocu" adlı etkinlik, 27 Mart Çarşamba akşamı saat 20.00'den itibaren Akatlar Kültür Merkezi'nde izlenebilir.

"Aileden Tiyatrocu" gecesinde; Aslı Öngören babası Vazir Öngören'i, Ayşe Erbilak babası Altan Erbilak'ı, İsmet Ayanoğlu babası Sami Ayanoğlu'nı, Cem Karayaka babası Feridun Karayaka'yı, Engin Gümen babası Hüseyin Kemal Gümen'i, Ferdi Mörter annesi Muazzez

Aray ve babası Renan Fosforoğlu'nı, Halit Akçatepe annesi Leman Akçatepe ve babası Sıtkı Akçatepe'yi, Nihal Kaplangı babası Saluk Kaplangı'ya ve annesi Birsen Kaplangı'ya, Peyker Özcan gelini olduğu Nasit ailesi dolayısıyla Nasit Özcan ile kantocu eşi Anelya Hanım ve onların çocukları Adile Nasit ile Selim Nasit Özcan'ı, Rahmi Diligil babası Arni Diligil'i ve annesi Belas Diligil'i, Sevin Algan babası Bekdan Algan'ı, Tuna Egemen amcası Ferit Egemen'i, Ülkü Erakalın annesi Vaso Hanım ve babası Abdurrahman Bey, Yakın Boratop da annesi Sükrüye Altın'ı anlatacak. Hatıralarla Dişlekçiler'den Danışlıbeden'in ilk yıllarına, 1960'ların günümüzde uzanan bir vokalünün gerçekleştirmesi "Aileden Tiyatrocu" gecesinde Ülkü Erakalın'ın 27 Mart'ta özel hazırladığı "Bugün Onların Günü" belgeseli de izlenebilecek. **KÜLTÜR-SANAT**

Altın Portakal Şiir Ödülü Şükrü Erbaş'ın

Antalya Büyükşehir Belediyesi ve Antalya Kültür Sanat Vakfı (AKSAV) işbirliğinde düzenlenen Altın Portakal Şiir Ödülü'nün bu yılki sahibi, şair Şükrü Erbaş oldu. Seçici kurul, ilk basını geçen yıl yapılan, "Bagbozumuz Sarıklan" adlı eseriyle 17. Altın Portakal Şiir Ödülü'nün Şükrü Erbaş'a verilmesine oybirliğiyle karar verdi. Seçici kurul, gerekçeli kararını şöyle açıkladı: "Şükrü Erbaş'ın şiiri, zamanın ruhunun birey ve toplum üzerine tahakkümüne karşı direniştir. Onun şiirinin dokusunda, halk şiirinin derin köklerini ve yaşadığı gerçekliği bulabildiğimiz gibi modern şiirin büyük ustalardan gözetildiği, Türkçeye içkin duyuruğu, vıcık ve bilinci de şiirsel zarafet içinde bulabilmiz. Kadim temalar, ölümlü, ayınlığı, yalnızlık ve aşkı kendimizle bir aynılıkla dönüştüren Şükrü Erbaş'ın şiiri, hayatın zorbalığına karşı direniş sığınığı olarak da okunabilir. Erbaş'ın anadilini özenli, Anadolu'da başka dille-riin özgülüğü için verdiği mücade-

leyile tutarlıdır." Antalya'da bu yıl 16. kez düzenlenen Altın Portakal Şiir Ödülü etkinliği, 21 Mart Perşembe günü başladı. Etkinlik dolayısıyla Türkiye'nin farklı şehirlerinden gelen, aralarında Cevat Can, Haydar Ergülen, Ömer Erdem, Şükrü Erbaş, Akif Kurtuluş, Ahmet Telli, Sezai Sarıoğlu ve Cenk Gündoğdu gibi isimlerin bulunduğu çok sayıda şair, Antalyalı okurlarla buluşuyor. Bugün AKM Feriye Salonu'nda gerçekleştirilecek 16. Altın Portakal Şiir Ödülü Sempozyumu'nda geçtiğimiz yıl Altın Portakal Şiir Ödülü'ne değer görülen Mahmut Temizyürek'in şiiri konuşulacak. **KÜLTÜR-SANAT**